TÜRKİYE KIYI MÜHENDİSLİĞİ ARAŞTIRMALARI

Adnan AKYARLI (*)

DİL KÖKENSEL (ETİMOLOJİK) BİR BAŞLANGIÇ: ARAŞTIRMA NEDİR?

- Yeni bilgiler üretilmesi, alayların bilimsel yorumlarının yapılması ve pratik problemlerin çözümlenmesi için bilimsel esaslara uygun olarak yapılan çalışmalardır.
- Planlı ve sistemli bir şekilde veriler toplayarak ve bunları analiz edip yorumlayarak problemlere güvenilir çözümler bulunması işlemidir.
- Yeni bilgilerin elde edilmesine ve olayların doğru olarak yorumlanmasına yönelik titiz ve yoğun bir deneme, gözlem ve geliştirme çalışmasıdır.
- Araştırmanın bir diğer amacı da, bilinen sonuçların, kuramların ve yasaların yeni deneye ve gözlemler ışığında gözde geçirilmesi ve elde edile yeni ve düzeltilmiş bilgilerin pratiğe uygulanmasıdır.

KIYI MÜHENDİSLİĞİ NEDİR?

Kıyı Mühendisliği, yer küreyi oluşturan üç unsur olan atmosferin, denizlerin ve karaların oluşturduğu karmaşık bir çevrede sürdürülen bir mühendislik etkinliği olup:

- Kıyı çizgisine yakın deniz kesimindeki su hareketleri (Kıyı Hidroliği),
- Kıyı ve açık deniz bölgelerindeki yapılar,
- Limanların planlanması, yapımı ve yönetimi.

konuları ile ilgilenmektedir.

Bu bağlamda kıyı mühendisliği: fiziğin ve mühendislik bilimlerinin kıyı bölgesindeki planlama, tasarım ve yapım çalışmalarına uygulanması olarak tanımlanabilir.

DİL KÖKENSEL ÇÖZÜMLEMEDEN (ANALİZ) BİLEŞİME (SENTEZ) GEÇİŞ: KIYI MÜHENDİSLİĞİ ARAŞTIRMALARI İÇİN TANIMLAR

- Kıyı mühendisliği alanında yeni bilgiler üretilmesi, kıyı bölgesindeki süreçlerin bilimsel yorumlarının yapılması ve karşılaşılan pratik problemlerin bilimsel esaslara uygun olarak çözümlenmesi için yapılan çalışmalardır.
- Kıyı bölgelerindeki planlı ve sistemli bir şekilde veriler toplayarak ve bunları analiz edip yorumlayarak problemlere güvenilir çözümler bulunması işlemidir.
- Kıyı bölgelerinde ilişkin yeni bilgilerin elde edilmesine ve olayların doğru olarak yorumlanmasına yönelik titiz ve yoğun bir deneme, gözlem ve geliştirme çalışmasıdır.

KIYI MÜHENDİSLİĞİ ARAŞTIRMALARININ TÜRLERİ:

Temel Araştırma: Kıyı mühendisliği alanındaki bilgilerin geliştirilmesi için yapılan ve doğrudan uygulamaya yönelik bir amaç gütmeyen kuramsal ve/veya deneysel araştırmadır.

Uygulamalı Araştırma: Kıyı mühendisliği alanındaki bilgilerin geliştirilmesi için yapılan ve uygulamalı bir alan yönelen kuramsal ve/veya deneysel araştırmadır.

Deneysel araştırmalar, laboratuar araştırmaları veya saha çalışmaları şeklinde olabilir.

Geliştirme Araştırması: Temel ve uygulamalı araştırmalardan elde edilen sonuçların kıyı mühendisliği kapsamında kullanılan araç, gereç, ürün, yönetim, sistem ve işlemlerin iyileştirilmesi amacıyla yapılan çalışmalardır.

Araştırma türlerin kesin sınırlarla ayırmak çoğu kez olanaklı değildir.

ARAŞTIRMACI KİMDİR?

Araştırıcı, kıyı mühendisliği alanında gerekli bilgilere sahip, yenilikleri izleyen araştırma konusu seçebilecek, çalışmayı planlayıp yürütebilecek ve sonuçları bilimsel yöntemlerle değerlendirip yayınlayabilecek düzeydeki bir kişidir.

Kıyı mühendisliği alanındaki gelişmeler, farklı ülkelerde yaşayan araştırmacıların katkıları ile sağlanmaktadır.

Kıyı mühendisliğini destekleyen bilimsel bilgilerin temelinde insanın düşünme yeteneği ve yaratıcılığı vardır.

Bununla birlikte kıyı mühendisleri arasındaki iş birliği ve bilgi alışverişinin sağlanması da çok önemli olup, gelenekselleşen ulusal kıyı mühendisliği sempozyumları bu açıdan bir başarıdır.

Bilimin her alanında olduğu gibi, kıyı mühendisliği

(*) Prof. Dr., Öztüre Holding, İzmir

alanında da sahiplenme, gizlilik ve bencillik hoş görülmeyen özelliklerindir giderek yalnızlığı getirecek olan bu nitelikler, bilimin bu denli hızlı geliştiği ve takım çalışmalarının ön plana geçtiği bir süreçte gidermeye çalışmamız gereken yanılgılardır. Özellikle genç araştırmacılarımız -zaman zaman örneklerini gördükleri- bu tür anlayışları dışlayarak, paylaşımcı ve açık olma gibi erdemleri benimsemelidir.

ARAŞTIRMA KONUSUNUN SEÇİMİ

Araştırmaya konu olacak varsayımın seçilmesi ve ayrıntılı bir şekilde formüle edilmesi, çoğu kez tanımlanan problemi çözmekten daha fazla yetenek ister.

Bu yeteneği etkileyen kişisel unsurlar:

- İzlenen eğitim ve öğretim programı,
- Okumak,
- Bilimsel toplantılara katılmak,
- İlgi alanını daraltarak uzmanlaşmak,
- Sürdürülmekte olan bir araştırma sırasında ortaya çıkan yeni sorunları izlemek,

Toplumsal unsur ise;

- Mevcut bilgi ve uygulamaları geliştirme gereksinmesi olarak sayılabilir.

ARAŞTIRMA KONUSUNUN SEÇİMİNDE NELERE DİKKAT EDİLMELİDİR?

- Problem, kıyı mühendisliği açısından önemli bir soruya cevap vermeli; bir yenilik getirmeli; ilgi çekici olmalıdır.
- Araştırma ortamı -araştırıcı ve çalışacağı kurum- problemin çözümü için gereken materyal ve yönteme sahip olmalıdır.
- Araştırıcının eğitim ve niteliği sorunu çözebilecek yeterlilikte olmalıdır.
- Özel ekipman ve çalışma olanakları bulunmalıdır.
- Araştırmanın maliyeti hesaplanmalı; sağlayacağı yaralar tanımlanmalı ve bir kurumun parasal desteği sağlanmalıdır.
- Araştırma sırasında karşılaşılacak risk ve engeller hesaba katılmalıdır.
- Zaman faktörü göz önünde tutulmalıdır.

GENELDEN ÖZELE: ÜLKEMİZDE KIYI MÜHENDİSLİĞİ ARAŞTIRMALARI

Aktörler:

- Üniversiteler: ODTÜ, İTÜ, YTÜ, BÜ, KTÜ, DEÜ, ÇÜ, diğer (Balıkesir, Pamukkale, Celal Bayar, Akdeniz vb.)
- Kamu kurumları: DLH, İller Bankası, Turizm Bakanlığı, Botaş, diğerleri
- Yerel yönetimler
- Danışmanlık hizmeti veren özel firmalar
- Proje firmaları
- Kıyı ve liman inşaatları yapan özel firmalar
- Yap - İşlet - Devret modeli ile yat limanı yatırımlarına talip olan özel firmalar

Destekyen Kurumlar:

- TÜBİTAK
- Yüksek Öğretim Kurulu
- Üniversiteler
- Diğer (Yurt dışı ve yurt içi kaynaklar)

ARAŞTIRMA OLANAKLARINI ARTTIRABİLİR MİYİZ? FIRSATLAR - İLK BAKIŞTA:

- DLH Hidrolik Merkez

Hedef: Diğer araştırma kurumları ile işbirliği yaparak yurt dışına hizmet ihraç edebilecek bir yapıya kavuşmak

- Yüksek öğretim kurum yurtdışı lisans üstü eğitim programı

Hedef: Yabancı üniversiteler akan kaynakları kıyı mühendisliği alanında uzman ulusal üniversitelerle yönlendirerek eleman yetiştirme işlevini bu kurumlardan istemek (Diğer yararlarına - örneğin kendi özgün sorunlarımızın çözümüne yönelik çalışmalar yaparak yeni bilgiler üretmek gibi - ek olarak !!!)

- Yasa ve yönetmeliklerin dayattığı yararsız araştırmalar son vermek

Hedef : ÇED Yönetmeliği kapsamında kıyı bölgesindeki etkinliklere ilişkin olarak istenen alan ölçümlerinin kapsamının gözden geçirilerek yeniden belirlenmesi (Karar verme süreçlerinde kullanmayacağımız parametreleri ölçmeyelim!!!)

SON SÖZ

Ülkemizde araştırılması ve çözümlenmesi gereken -genel ve yerel- çok sayıda kıyı mühendisliği problemi mevcuttur.

Bizlere düşen yalnızca bu problemleri doğru olarak tanımlamak, bilimsel yöntemleri kullanarak çözümlemek ve yapacağımız çalışmanın sağlayacağı yararları ortaya koyarak kaynak aramak değil; "Araştırma" görümümün altında kaynak israfına yol açan uygulamaları, çağdaş bireyler olmanın yüklediği toplumsal sorumluluğumuzun gereği olarak uygun olan her platformda eleştirerek değiştirilmeleri yönünde ortak çaba sarf etmektir.

Bazı destekleyici kurumlarda yönetim görevlerine kadar yükselebilmiş olan bir grubun, güçlerini -fanatik bir taraftar yaklaşımı ile- kendi yandaşlarına kaynak aktararak kullanmaları, -özellikle son dönemde- bilimsel etik anlayışı ile kesinlikle uzlaşmayan ve rant paylaşımı görüntüsü veren bazı olumsuzlukları yaratmıştır.

Bu durumdaki kuruluşların değerlendirmelerini -"İlişki"leri değil, "Başarı"yı esas alarak- nesnel ölçütlerle yapmaları sağlanmalı; bu bağlamda -bu anlayışa aykırı davranışları bilinen kadrolaşmaları engelleyerek- karar verme süreçlerinde şeffaflığın ve bilimsel ölçütlere dayalı bir nesnelliğin temel alınmasını öngören çağdaş kurumsal yapılar oluşturulmalıdır.